

KİTAP İNCELEMESİ-I

Mete Yıldız, Mehmet Zahid Sobacı (ed.), *Kamu Politikası: Kuram ve Uygulama*, Adres Yayınları, Ankara, 2013.

1990'lı yıllardan itibaren, özellikle de son 10 yıldır Türkiye'de kamu politikası analizi çalışma alanına olan akademik ilginin gittikçe arttığı sıklıkla dile getirilmekle birlikte artan ilgiyi karşılayacak nitelikte, kapsamlı ve güncel bir ders kitabı ile kamu politikası çalışmalarını bütünüyle kapsayan derleme bir kitabın olmayışı alandaki önemli eksikliklerden biri olarak dikkat çekmektedir. Hâli hazırda, kimi kamu yönetimi kitaplarında kendine kısmen yer bulan ve bazen de kamu politikası analizine ilişkin kitaplarda benzer konuların işlendiği bir alan olarak tasvir edilebilecek kamu politikası analizinin durumu hakemli sosyal bilimler dergilerinde daha parlak olsa da, süreli yayınlardaki çalışmaların Türkiye'de bu konuda araştırmalarını sürdüren ve sürdürecektir olan öğrencilerin, akademisyenlerin ve alan meraklılarının ihtiyacını karşılamaya yetmediği de bir gerçektir. Bu gerçekliklerden hareketle Mete Yıldız ve Mehmet Zahid Sobacı'nın derlediği Adres Yayınları'ndan çıkan "Kamu Politikası: Kuram ve Uygulama" adlı kitap yukarıda bahsi geçen eksiklikleri tamamlama konusunda önemli bir girişim olarak değerlendirilebilir. Bu girişimi önemli kılan noktalardan birisi alandaki eksikliği, kuram ve uygulamayı bir araya getirerek tamamlama çabasıdır. Kitabın, kamu politikaları alanında çalışan sınırlı sayıdaki akademisyeni bir araya getirmesi de girişimi önemli kılmaktadır. Bunlarla birlikte kitabın, kamu politikaları çalışmalarını Amerikan menşeli ideolojik bir araç veya adı geçen ülkenin siyasal projesinin bir parçası olarak değerlendirmekten öte, alanın ABD kökünü ve bağımlı görmezden gelmeden, bu çalışmaların kamuyu ilgilendiren sorunların çözümü sürecine önemli katkılar sağlayabileceği inancı üzerine kurulu olduğu anlaşılmaktadır.

Hacettepe Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü öğretim üyelerinden Mete Yıldız ile Uludağ Üniversitesi Kamu Yönetimi Bölümü öğretim üyelerinden Mehmet Zahid Sobacı'nın derleme çalışmasına, uluslararası kuruluştan, üniversitelerden ve özel statülü yükseköğretim kuruluşlarından olmak üzere 17 farklı kurumdan aralarında öğretim görevlisi, araştırma görevlisi, lisansüstü öğrencisi ve lisansüstü

aday öğrencisi konumunda bulunan 36 yazar katkıda bulunmuştur. Kitapta 14’ü kuram, 12’si uygulama odaklı toplam 26 bölüm bulunmaktadır. Bu 26 bölüm bahsedildiği üzere “Kuram” ve “Uygulama” başlıkları altında iki kısma ayrılmış, derleyenlerin “Kamu Politikası Çalışmaları Nereye?” başlıklı değerlendirme yazıları da kitabın sonunda son söz olarak yerini almıştır. Kitap bu iki kısım dışında herhangi bir alt başlığa bölünmemiştir.

Kitabın 14 bölümden oluşan “Kuram” başlıklı ilk kısmını, kamu politikası analizi alanında çalışan ve bu alana ilgisi olanların ihtiyaç duyabileceği temel bilgilerin yer aldığı giriş niteliğinde genel bir çerçeve olarak okumak mümkündür. Bu kısımda kamu politikası çalışmaları ile ilgili kavramsal ve tarihsel açıklamalarla birlikte kamu politika döngüsünün temel aşamalarına ilişkin açıklayıcı-tanımlayıcı bölümler yer almaktadır. Bu kısım, kamu politikası ve kamu politikası analizinin tanımlandığı; kamu politikası oluşturma aşamasında etkili olan uluslararası aktörlerin, sivil toplum kuruluşlarının, düşünce üretim kuruluşlarının rollerinin ve aktörler arasındaki ilişkilerin ayrı ayrı tartışıldığı; Türkçe alan yazınında kamu politika döngüsünün daha az ilgi gören gündem belirleme basamağının ve türlerinin incelendiği; politika sürecinde karar verme modellerinin ve kamu politikalarının uygulama aşamasının açıklandığı bölümlerin toplamıdır. Temel bilgiler ile kamu politikası aşamalarına ilişkin bölümlerin yanında ilk kısım, Türkçe alan yazında üzerinde az durulan ya da daha önce durulmamış olan konuları da içermektedir. Kamu politikasında yorumlamacı yaklaşımların ve karmaşıklık kuramının ele alındığı bölümler ile Türkiye’de özgün bir kamu politikaları analizi geleneğinin oluşturulup oluşturulamayacağı ve karşılaştırmalı kamu politikası konularını tartışmaya açan bölümler buna örnek gösterilebilir.

12 bölümden oluşan “Uygulama” başlıklı ikinci kısım sırasıyla eğitim, sağlık, sosyal politika, göç, çevre, afet, kentsel dönüşüm, ulaşım, kamu personel sistemi, yolsuzlukla mücadele, yerelleşme ve e-devlet konularındaki kamu politikalarına ve politikaların uygulamalarına odaklanmaktadır. Politika analizleri yoğunlukla Türkiye odaklı olmakla birlikte göç, çevre, kamu personel sistemi, yolsuzlukla mücadele ve yerelleşme politikalarının tartışıldığı bölümlerde küresel ve uluslararası düzlemin etkileri ile diğer ülke uygulamaları yer almaktadır. Bu kısımda yer alan analizler gerek politikaların belirlenmesi gerekse uygulanması aşamalarında nicel verilere dayalı istatistikî analizler olmaktan çok uy-

gulamaların yorumlanmasına dayanmaktadır. Dolayısıyla bu bölümler “politika değerlendirmeleri/yorumlamaları” olarak okunabilir.

Pek çok sosyal bilim dalı gibi çok disiplinli bir çalışma alanı olarak betimlenen kamu politikalarının bu niteliği incelenen kitapta da göze çarpmaktadır. Yazarlar yoğunlukla üniversitelerin ve özel statülü yükseköğretim kurumlarının Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi (19 yazar) ile Kamu Yönetimi (8 yazar) bölümlerinden ve TODAİE’den (1 yazar) olmakla birlikte farklı disiplinlerden (Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri, Uluslararası Göç Örgütü, Ceza Adaleti, Kentleşme ve Çevre Sorunları, Public Affairs, İnsan Kaynakları Yönetimi, İktisat, Felsefe, Sağlık İdaresi, Sağlık Kurumları Yöneticiliği) yazarlar göze çarpmaktadır. Bununla birlikte kitapta –Türkiye’de kamu politikaları analizi çalışmalarının durumu ile ilgili olabileceği gibi derleyenlerin iletişimde olduğu çevreden de kaynaklanma ihtimali olan- “kuram” ve “uygulama” ayrımındaki eğilim dikkat çekicidir: “Kuram” başlıklı kısımda çok disiplinlilikten söz etmek mümkün görünmezken “Uygulama” kısmı kökenleri farklı disiplinlerden olan yazarlarca üretilen bilgilerin toplamıdır. “Kuram” başlıklı bölüme katkıda bulunanların (19 yazar) büyük bir kısmı üniversitelerin İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi (13 yazar), Siyasal Bilgiler Fakültesi (1 yazar) ile TODAİE (1 yazar) üyesidir. Polis Akademisi üyesi olan 3 yazardan 2’sinin fakülte ismi farklı olsa da bölümleri yine Kamu Yönetimi’dir. Bu dağılım daha öze indirildiğinde ise görülmektedir ki, kuramsal kısma katkı veren yazarların 15’i doğrudan Kamu Yönetimi bilim veya anabilim dalı üyesi, 1’i ise çalışma alanı amme idaresi olan TODAİE üyesidir. Kısacası kitapta, kamu politikaları analizi alanındaki kuramsal bilgilerin Kamu Yönetimi kökenli akademisyenlerce üretildiği görülmektedir. Kitap özelinde değerlendirildiğinde alana çok disiplinli olma niteliğini kazandıran bölüm ise daha çok kamu politikalarının uygulanmasına odaklanan “Uygulama” başlıklı ikinci kısımdır. Kamu politikaları çalışma alanına Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü ve hatta doğrudan Kamu Yönetimi Anabilim Dalı veya Bilim Dalı dışından katkı veren yazarların hepsi uygulama bölümünde yer almaktadır.

Temel amacı derleyenleri tarafından “kamu politikası alanında başvuru kaynağı olmak” şeklinde belirtilen “Elkitabı” niteliğindeki kitap, hem güncelliği hem de ele aldığı konuların kapsayıcılığı bakımından alandaki boşluğu doldurmaya adaydır.

Burcu Olgun
Arş.Gör., Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi